

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

Кафедра естетичного виховання

Д.П. Огієнко

**ПРОГРАМА ТА НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КУРСУ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ
ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ
«ТЕХНОЛОГІЇ»**

**Навчально-методичний посібник
для студентів спеціальності «Початкова освіта»**

Чернігів – 2013

УДК 37.02:37.011.3-051

Рецензенти: **В.П. Сиченков** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та методики технологічної освіти Чернігівського національного педагогічного університету;
Н.І. Адаменко – вчитель-методист загально-освітнього навчального закладу I-III ступеня № 9 м. Чернігова.

Огієнко Д.П.

Програма та навчально-методичне забезпечення курсу «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології»: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». – Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2013. – 60 с.

У посібнику подано програму та навчально-методичне забезпечення курсу «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології» для студентів спеціальності «Початкова освіта». Навчально-методичне забезпечення курсу містить тематику лекцій і практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання, методичні рекомендації до виконання самостійної роботи, тематику рефератів, питання до заліку.

Навчально-методичний посібник рекомендовано студентам спеціальності «Початкова освіта», викладачам, вчителям початкових класів.

Рекомендовано до друку
вченою радою факультету початкового навчання
Чернігівського національного педагогічного університету
імені Т.Г. Шевченка
(протокол № 10 від 26. 06. 2013 р.)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ I. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»	6
РОЗДІЛ II. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»	17
Лекційний курс	17
Практичний курс	26
Орієнтовна тематика рефератів	46
Питання до заліку	48
Оцінювання знань студентів	51
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	54

ПЕРЕДМОВА

У Державній національній програмі “Освіта. Україна XXI століття” зазначено, що одним із основних шляхів реформування освіти є запровадження у навчально-виховний процес усіх освітніх закладів інноваційних педагогічних технологій та прогресивних науково-методичних досягнень.

Майбутні вчителі початкової школи повинні оволодіти базовими знаннями з педагогічної інноватики, інформацією про процеси оновлення сучасної загальноосвітньої школи, інноваційні підходи, що застосовуються в освітній галузі «Технології».

У посібнику представлено опис та структуру навчальної дисципліни «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології»; тематику лекційних та практичних занять; перелік питань, винесених на залік; завдання для самостійної роботи.

З метою розширення пізнавальних інтересів студентів і формування у них уміння працювати з додатковою літературою подано перелік тем для написання рефератів.

У методичному посібнику подано тему, мету, зміст проведення кожного практичного заняття та літературу до нього; наведені завдання, які виносяться на самостійне опрацювання студентами. У кожному занятті передбачено перелік питань, визначено завдання, які повинен виконати студент; подано методичні рекомендації щодо особливостей опрацювання кожної теми; зазначено літературу для самостійного опрацювання.

Навчально-методичний посібник «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології» призначений для використання студентами денної та заочної форм навчання спеціальності «Початкова освіта» для підготовки до практичних занять, виконання самостійних робіт. Посібник

може бути використаний викладачами, вчителями початкової школи та методистами, які працюють в галузі технологічних дисциплін.

**РОЗДІЛ І.
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ
ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»**

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань <u>0101 Педагогічна освіта</u>	Нормативна
	Напрямок підготовки <u>0101 Педагогічна освіта</u>	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): Початкова освіта	Рік підготовки: 5-й
Змістових модулів – 2		Семестр: 10-й
Загальна кількість годин – 54 год.		Лекції: 10 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 26 самостійної роботи студента – 28	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Практичні: 16 год.
		Самостійна робота: 28 год.
		Індивідуальна робота: індивідуальні завдання, реферати, доповіді.
		Вид контролю: залік

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ
ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»**

Назви змістових модулів і тем	всього	Кількість годин		
		лекції	практичні	сам. роб.
1	2	3	4	5
Модуль 1. Загальнотеоретичні питання дисципліни «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології»				
Тема 1 Вступ до курсу «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології».	6	2	-	2
Тема 2. Урок трудового навчання в сучасній початковій школі.	4	2	-	2
Разом за модулем 1	10	4	-	4
Модуль 2. Методико-прикладні аспекти дисципліни «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології»				
Тема 3. Проектно- технологічна діяльність учнів на уроках трудоного навчання.	16	2	6	10
Тема 4. Використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання.	14	2	4	8

1	2	3	4	5
Тема 5. Технології формування творчої особистості. Основи дизайн-діяльності на уроках трудового навчання.	4	-	2	2
Тема 6. Використання ігрових технологій на уроках трудового навчання.	10	2	4	4
Разом за модулем 2	44	6	16	24
Всього годин	54	10	16	28

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретичну основу підготовки студентів до інноваційної діяльності в галузі «Технології» складають такі напрями роботи вчителів початкової школи, як: запровадження у процес трудової підготовки школярів різноманітних типів, форм, методів навчання, ефективне поєднання традиційних та інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу (індивідуалізація навчання, проектна та інтерактивні технології, нестандартні уроки, дидактичні ігри тощо), добір та створення засобів навчання, організація роботи учнів з навчальною інформацією на заняттях трудового навчання, пошук ефективних форм взаємодії вчителя та учнів, видів підтримки й допомоги школярам під час виконання практичних завдань.

Важливе завдання професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи полягає у підготовці творчих педагогів, здатних самостійно мислити, аналізувати різноманітні методичні і практичні матеріали, альтернативні підручники, програми, здійснювати їх відбір і будувати власну роботу у відповідності до сучасних вимог розвитку системи освіти. Випускник повинен вміти самостійно оцінювати і творчо застосовувати будь-які традиційні та інноваційні підходи у трудовому навчанні.

Мета курсу полягає в ознайомленні студентів з інноваційними підходами до вивчення галузі «Технології» і шляхами їх впровадження у навчально-виховний процес початкової школи (уроки трудового навчання).

У процесі вивчення дисципліни студенти ознайомлюються з концептуальними засадами побудови інноваційних підходів до трудового навчання в початковій школі; різними видами інноваційних технологій, можливостями їх використання на уроках трудового навчання та особливостями використання різних організаційних форм навчання в освітній галузі «Технології»; вчать поєднувати традиційні та інноваційні підходи до організації навчально-виховного процесу; аналізувати та здійснювати контроль і корекцію навчальних досягнень учнів при використанні різних технологій навчання.

Зміст курсу та форми організації навчального процесу, передбачені програмою (лекції, практичні заняття, самостійна робота), сприяють оволодінню студентами знаннями, формуванню в них умінь, необхідних для самостійного застосування інноваційних технологій на уроках трудового навчання.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології» протягом семестру здійснюється поточний контроль навчальних досягнень студентів у різних формах: усне індивідуальне та фронтальне опитування; перевірка виконання індивідуальних та групових практичних завдань і самостійної роботи, підготовка рефератів та ін. Формою модульного контролю є письмові контрольні роботи. Форма підсумкового контролю – залік у 10 семестрі.

Програму нормативної навчальної дисципліни складено на основі освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки вчителя початкової школи й освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) фахівця галузевого стандарту вищої освіти (2006 р.) (спеціальність «Початкова освіта», ОКР «спеціаліст»).

Типовими **завданнями** діяльності під час вивчення курсу «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології» є:

- ознайомлення з інноваційними підходами до вивчення галузі «Технології» та особливостями їх застосування в курсі трудового навчання;
- вивчення передового зарубіжного та вітчизняного педагогічного досвіду щодо шляхів впровадження інноваційних підходів у навчально-виховний процес початкової школи (уроки трудового навчання);
- формування вміння ефективно поєднувати традиційні та інноваційні підходи до організації навчально-виховного процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- вимоги Державного стандарту початкової загальної освіти до освітньої галузі «Технології»;
- основні змістові лінії освітньої галузі «Технології»;
- зміст програми з трудового навчання у 1-4 класах;
- структуру, форми, специфіку уроків трудового навчання;
- особливості планування уроків трудового навчання;
- методика використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання;
- критерії оцінювання результатів праці при застосуванні різних організаційних форм навчання.

Студенти повинні **вміти**:

- підбирати організаційні форми навчання з трудового навчання в початкових класах;
- впроваджувати методи стимулювання та активізації на уроках та в позаурочній роботі з трудового навчання;

- поєднувати традиційні та інноваційні підходи до організації навчально-виховного процесу;
- організовувати навчальну діяльність учнів початкової школи на уроках трудового навчання;
- застосовувати інтерактивні технології у процесі навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів;
- використовувати проектну технологію на уроках трудового навчання;
- виконувати корекційну та контролюючу функцію у процесі трудової підготовки учнів початкової школи;
- організовувати роботу молодших школярів під час уроків та в позаурочний час, яка направлена на розвиток творчих здібностей особистості;
- самостійно орієнтуватися в навчальній програмі з трудового навчання й здійснювати відбір трудових завдань згідно з віковими особливостями учнів початкової школи.

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Загальнотеоретичні питання дисципліни «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології».

Змістовий модуль 1. Вступ до курсу «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології». Стан трудового навчання в сучасній початковій школі.

Змістовий модуль 2. Урок трудового навчання в сучасній початковій школі.

Модуль 2. Методико-прикладні аспекти дисципліни «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології».

Змістовий модуль 3. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання.

Змістовий модуль 4. Використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання.

Змістовий модуль 5. Технології формування творчої особистості. Основи дизайн-діяльності на уроках трудового навчання.

Змістовий модуль 6. Використання ігрових технологій на уроках трудового навчання.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»

ТЕМА 1. Вступ до курсу «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології». Уроки трудового навчання в сучасній початковій школі.

Мета, завдання курсу «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології». Обґрунтування застосування інноваційних технологій навчання для досягнення мети трудової підготовки молодших школярів. Методи дослідження дисципліни «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології». Зв'язок дисципліни «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології» з іншими науками.

ТЕМА 2. Урок трудового навчання в сучасній початковій школі.

Шляхи підвищення ефективності уроків трудового навчання в світлі Державного стандарту початкової загальної освіти. Стан трудового навчання в сучасній початковій школі. Вимоги Державного стандарту початкової загальної освіти до освітньої галузі «Технології». Мета і завдання освітньої галузі «Технології». Основні змістові лінії освітньої галузі «Технології». Програма з трудового навчання (1-4 класи). Мета та завдання трудової підготовки молодших школярів на сучасному етапі розвитку початкової школи. Побудова навчальної програми (основні положення). Зміст навчальної програми за класами. Перелік практичних робіт у початковій програмі та основні організаційні форми роботи.

ТЕМА 3. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання.

Метод проектів у педагогічній практиці. Мета та завдання проектно-технології. Сутність проектно-технології. Типи проектів. Основні етапи проектно-технологічної діяльності: організаційно-підготовчий, технологічний та заключний. Планування проектно-технологічної діяльності. Оцінювання проектно-технологічної діяльності. Ознаки проектно-технологічної діяльності та вимоги до вчителя. Переваги та недоліки проектно-технології.

ТЕМА 4. Використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання.

Технологія інтерактивного навчання. Класифікація інтерактивних технологій: колективно-групові та кооперативного навчання. Характеристика окремих інтерактивних вправ та шляхи їх впровадження у навчальний процес початкової школи (уроки трудового навчання). Учні-консультанти на уроках трудового навчання. Підготовка учнів-консультантів до проведення уроку. Інтерактивні технології кооперативного навчання (робота в парах). Правила об'єднання молодших школярів у пари. Види завдань для організації парної навчально-трудова діяльності. Трудова діяльність учнів у складі творчих груп. Комплектація груп. Правила роботи в групі. Організація трудової діяльності у складі творчої групи. Способи здійснення групового навчання. Переваги та недоліки інтерактивних технологій.

ТЕМА 5. Технології формування творчої особистості. Основи дизайн-діяльності на уроках трудового навчання.

Мета і завдання технологій формування творчої особистості. Зміст технологій формування творчої особистості. Методика використання технологій формування творчої особистості. Культура та мистецтво дизайну. Види дизайну. Ознайомлення молодших школярів з основами дизайну. Особливості художнього проектування середовища (інтер'єру, екстер'єру). Художнє конструювання предметів. Дизайн костюмів. Етнодизайн. Графічний дизайн. Фігодизайн. Історичні відомості про мистецтво аранжування квітів. Ландшафтний дизайн. Екодизайн. Дизайн як ефективний засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів. Виховна роль дизайну.

ТЕМА 6. Використання ігрових технологій на уроках трудового навчання.

Поняття «Ігрові педагогічні технології». Значення й особливості використання ігрових технологій на уроках трудового навчання в початковій школі. Застосування технології ігрового навчання на уроках праці з шестирічними першокласниками. Поняття «дидактична гра». Головні риси та структура дидактичної гри. Основні блоки дидактичних ігор з трудового навчання. Види дидактичних ігор.

РОЗДІЛ II

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС (10 год.)

Модуль I.

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»

ТЕМА 1. Вступ до курсу «Інноваційні підходи довивчення галузі «Технології» (2 год).

1. Мета, завдання та структура курсу «Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології».
2. Уроки трудового навчання в сучасній початковій школі.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти (освітня галузь «Технології»).
4. Програма з трудового навчання (1-4 класи).

Література до лекції

1. Аніщенко О. В. Сучасні педагогічні технології [Текст]: курс лекцій / О. В. Аніщенко – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2005. – 198 с.
2. Гуревич Р. Інноваційні засоби навчання в трудовій підготовці школярів / Р. Гуревич // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2008. – № 2. – С. 3-5.

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
5. Кукушин В. С. Современные педагогические технологии. Начальная школа [Текст] : пособ. для учителя / В. С. Кукушин. – Ростов-н/Дн. : «Феникс», 2003. – 448 с.
6. Педагогічні технології: Навчальний посібник / Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолук І.О., Шпак О.Г. – К.: Укр. енциклопедія, 1995. – 254 с.

ТЕМА 2. Урок трудового навчання в сучасній початковій школі (2 год).

1. Шляхи підвищення ефективності уроків трудового навчання в світлі Державного стандарту початкової загальної освіти.
2. Мета та завдання освітньої галузі «Технології».
3. Аналіз програми з трудового навчання для початкової школи.

Література до лекції

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – №7. – с.1–18.
2. Колесник Н. Є. Система підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації художньо-технічної творчості учнів: монографія / Н. Є. Колесник; Житомир. держ. ун-т ім. І.Франка. - Житомир, 2008. - 292 с.

3. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
4. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
5. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т , 2001. – 278 с.

МОДУЛЬ 2.
МЕТОДИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ
ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО
ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»

ТЕМА 3. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання (2 год.)

1. Мета та завдання проектно-технології.
2. Типи проектів.
3. Основні етапи проектно-технологічної діяльності.
4. Оцінювання проектно-технологічної діяльності.
5. Проектна діяльність та вимоги до вчителя.

Література до лекції

1. Даниленко Т. М. Проектна діяльність на уроках у початковій школі [Текст] / Т. М. Даниленко, В. А. Пеньшина // Почат. навчання та виховання. – 2009. – № 16-18 (червень). – С. 54–58.
2. Коберник О. М. Проектування на уроках трудового навчання / О.М. Коберник // Трудова підготовка в закладах освіти України. – 2001. – № 4. – С. 12–14.
3. Ксьонз С. Переваги проектно-технологічної системи навчання / С. Ксьонз // Трудова підготовка в закладах освіти України. – 2007. – № 4. – С. 12–14.
4. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
5. Проекти в початковій школі: тематика та розробки занять / упоряд.: О. Онопрієнко, О. Кондратюк. – К.: Шк. світ, 2007. – 128 с.
6. Сендецька О. Використання методу проектів на уроках трудового навчання /О. Сендецька. // Трудове

- навчання. – 2008. – № 8. – С. 3–5.
7. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
 8. Цимбал О. М. Проектні технології: особливості впровадження у початковій школі [Текст] / О. М. Цимбал О. В. Тягло, П. В. Цимбал // Почат. навчання та виховання. – 2008. – № 19-21(липень). – С. 2–13.
 9. Ящук С. М. Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання / С.М. Ящук. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 2. – С. 13 – 17.
 10. <http://festival.1september.ru/subjects/21/> – Фестиваль «Відкритий урок».

ТЕМА 4. Використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання.

1. Технологія інтерактивного навчання.
2. Класифікація інтерактивних технологій: колективно-групового та кооперативного навчання.
3. Характеристика окремих інтерактивних вправ та шляхи їх впровадження у навчальний процес початкової школи (уроки трудового навчання).

Література до лекції

1. Грицюк О. І. Інтерактивні технології навчання молодших школярів [Текст] / О. І. Грицюк // Початкове навчання та виховання. – 2011. – № 8. – С. 2–17.
2. Дубинський І.В., Котелянець Н.В. Трудове навчання в початкових класах. Навчальний посібник / І.В. Дубинський, Н.В. Котелянець. – Кіровоград: РВГ КДПУ, 1999. – 228 с.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
4. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упорядн. Стребна О.В., Соценко А.О. – Х.: Вид. група “Основа”, 2005. – 176с.
5. Коберник О.М. Ігровий дизайн обдарованої дитини : Наук.-метод. посіб. / О.М. Коберник, В.П. Тименко, Т.О. Шевчук. – К. 2009. – 223 с.
6. Колесник Н. Є. Система підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації художньо-технічної творчості учнів: монографія / Н. Є. Колесник; Житомир. держ. ун-т ім. І.Франка. - Житомир, 2008. - 292 с.

7. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
8. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О.І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
9. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
10. <http://ostriv.in.ua/index.php> – Острів знань.

ТЕМА 5. Використання ігрових технологій на уроках трудового навчання (2 год.)

1. Поняття «Ігрові педагогічні технології». Значення й особливості використання ігрових технологій на уроках трудового навчання в початковій школі.
2. Поняття «дидактична гра». Головні риси та структура дидактичної гри.
3. Основні блоки дидактичних ігор з трудового навчання.
4. Види дидактичних ігор.
5. Особливості застосування ігрових технологій на уроках трудового навчання.

Література до лекції

1. Дробчак Я. Дидактичні ігри на уроках трудового навчання / Дробчак // Початкова школа. – 2009. – № 3. – С. 46-48.
2. Дубинський І.В., Котелянець Н.В. Трудове навчання в початкових класах. Навчальний посібник / І.В. Дубинський, Н.В. Котелянець. – Кіровоград: РВГ КДПУ, 1999. – 228 с.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
4. Землянская Е.Н. Игровые технологи профессиональной ориентации младших школьников / Е.Н. Землянская // Начальная школа.– 2002.– № 12. – С. 40-43.
5. Соколянська Г. Творча діяльність учнів у процесі гри / Г. Соколянська // Трудове навчання. – 2008. – № 12. – С. 9–10.
6. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П.

Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.

7. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т , 2001. – 278 с.
8. <http://festival.1september.ru/subjects/21/>

**ПЛАНИ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
(16 год.)**

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання (2 год.)

Мета: - ознайомити студентів із можливостями застосування проектної технології на уроках трудового навчання;
- розвивати вміння критично оцінювати переваги й недоліки проектної технології.

План заняття

1. Сутність, мета та завдання проектної технології.
2. Типи проектів.
3. Основні етапи проектно-технологічної діяльності.
4. Критерії оцінювання проектно-технологічної діяльності молодих школярів.

Завдання для самостійної роботи:

Опрацювати матеріал у конспектах лекцій.
Виконати творчий проект у складі групи на задану тему.

Методичні рекомендації:

При виконанні проекту необхідно:

- обговорити тему проекту в групі;
- скласти план виконання проекту;
- розподілити обов'язки в групі щодо виконання проекту;
- опрацювати різні джерела інформації з теми проекту;
- підготувати обладнання, інструменти та матеріали, необхідні для виконання проекту.

Література:

1. Даниленко Т. М. Проектна діяльність на уроках у початковій школі [Текст] / Т. М. Даниленко, В. А. Пеньшина // Почат. навчання та виховання. – 2009. – № 16-18 (червень). – С. 54–58.
2. Коберник О. М. Проектування на уроках трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти України. – 2001. – № 4. – С. 12–14.
3. Тименко В. П. Методика викладання художньої праці у 4 класі [Текст] : Посіб. для вчителів / В. П. Тименко. - К. : Спалах, 2000. - 64 с.: іл.
4. Тименко В. П. Методика викладання художньої праці у 3 класі [Текст] : Посіб. для вчителя / В. П. Тименко. - К. : Спалах, 1999. - 56 с.: мал.
5. Тименко В. П. Методика викладання художньої праці у 2 класі [Текст] : Посіб. для вчителів / В. П. Тименко. - К. : Спалах, 1999. - 56 с.: іл.
6. Проекти в початковій школі: тематика та розробки занять / упоряд.: О. Онопрієнко, О. Кондратюк. – К.: Шк. світ, 2007. – 128 с.
7. Сендецька О. Використання методу проектів на уроках трудового навчання // Трудове навчання. – 2008. – № 8. – С. 3–5.
8. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т, 2001. – 278 с.
9. Ящук С. М. Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання / С.М. Ящук // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – №2. – С. 13 – 17.
10. Ящук С. М. Розвиток творчого потенціалу учнів у процесі проектно-технологічної діяльності / С.М. Ящук // Рідна школа. – 2004. – № 4. – С. 9 – 11.
11. <http://stranamasterov.ru/> – (місто майстрів).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Творчі проекти в курсі трудового навчання (2 год.)

Мета: - навчити студентів виконувати творчі проекти, презентувати їх, аналізувати та оцінювати згідно з критеріями оцінювання проектно-технологічної діяльності.

План

1. Виконання проектів у складі творчих груп.
2. Обговорення проектів у групах.
3. Презентація та захист проектів.
4. Оцінювання творчих проектів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Виконати творчий проект згідно поставленого завдання.
2. Презентувати та захистити проект.
3. Оцінити проекти інших груп згідно з критеріями оцінювання проектно-технологічної діяльності.

Методичні рекомендації:

В процесі проектно-технологічної діяльності необхідно:

- дотримуватися правил роботи у групі та правил техніки безпеки;
- після завершення роботи – обговорити проект у групі;
- обрати представника з групи для презентації проекту;
- представити (захистити) груповий проект та відповісти на поставлені запитання.

Література:

1. Даниленко Т. М. Проектна діяльність на уроках у початковій школі [Текст] / Т. М. Даниленко, В. А. Пеньшина // Почат. навчання та виховання. – 2009. – № 16-18 (червень). – С. 54–58.
2. Коберник О. М. Проектування на уроках трудового навчання / О.М. Коберник // Трудова підготовка в закладах освіти України. – 2001. – № 4. – С. 12–14.
3. Сендецька О. Використання методу проектів на уроках трудо-вого навчання / О. Сендецька // Трудове навчання. – 2008. – № 8. – С. 3–5.
4. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
5. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т, 2001. – 278 с.
6. Ящук С. М. Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання / С.М. Ящук // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – №2. – С. 13 – 17.
7. Ящук С. М. Розвиток творчого потенціалу учнів у процесі проектно-технологічної діяльності / С.М. Ящук // Рідна школа. – 2004. – № 4. – С. 9 – 11.
8. <http://stranamasterov.ru/> (місто майстрів).
9. <http://ostriv.in.ua/index.php> (острів знань).
10. <http://vayu2006.narod.ru/index.htm> (сайт для вчителів).
11. <http://festival.1september.ru/subjects/21/> (фестиваль «Відкритий урок»).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Інформаційні та дослідницькі проекти в курсі трудового навчання (2 год.)

Мета: *- навчити студентів виконувати дослідницькі та інформаційні проекти;
- формувати вміння аналізувати та оцінювати проектно-технологічну діяльність.*

План

1. Інформаційні проекти в курсі трудового навчання.
2. Презентація та захист інформаційних групових проектів.
3. Обговорення та оцінювання інформаційних проектів.
4. Дослідницькі проекти в курсі трудового навчання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Виконати та захистити інформаційний проект.
2. Оцінити проекти інших груп згідно з критеріями оцінювання проектної діяльності.

Методичні рекомендації:

В процесі виконання проектів необхідно:

- опрацювати різноманітні джерела інформації;
- після завершення роботи – обговорити проект у групі;
- представити груповий проект та відповісти на поставлені запитання.

Література:

1. Даниленко Т. М. Проектна діяльність на уроках у початковій школі [Текст] / Т. М. Даниленко, В. А. Пеньшина // Початкове навчання та виховання. – 2009. – № 16-18 (червень). – С. 54–58.
2. Коберник О. М. Проектування на уроках трудового навчання / О. М. Коберник // Трудова підготовка в

- зкладах освіти України. – 2001. – № 4. – С. 12–14.
3. Сендецька О. Використання методу проектів на уроках трудо-вого навчання / О. Сендецька // Трудове навчання. – 2008. – № 8. – С. 3–5.
 4. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
 5. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т , 2001. – 278 с.
 6. Ящук С. М. Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання / С.М. Ящук // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – №2. – С. 13 – 17.
 7. Ящук С. М. Розвиток творчого потенціалу учнів у процесі проектно-технологічної діяльності / С.М. Ящук // Рідна школа. – 2004. – № 4. – С. 9 – 11.
 8. <http://vayu2006.narod.ru/index.htm> (сайт для вчителів).
 9. <http://festival.1september.ru/subjects/21/> (фестиваль «Відкритий урок»).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Інтерактивні технології навчання в процесі трудової підготовки молодших школярів (2 год.)

Мета: - узагальнити й поглибити знання студентів про особливості інтерактивних технологій;
- формувати вміння добирати й використовувати засоби, що активізують діяльність учнів, відповідно до теми й мети уроку.

План

1. Сутність інтерактивного навчання.
2. Правила організації інтерактивної роботи учнів на уроці трудового навчання.
3. Характеристика окремих інтерактивних технологій навчання.
4. Проведення фрагменту уроку з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання (клас і тема – за вибором студента).
5. Аналіз фрагменту уроку.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізувати програму з трудового навчання (1–4 кл.) (клас за вибором студента), підібрати теми уроків, найсприятливіші для групової та парної роботи учнів.
2. Проаналізувати підручники з трудового навчання щодо їх можливостей для використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання.
3. Написати розгорнутий план-конспект уроку з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання (клас і тема – за вибором студента). Підібрати наочні посібники до нього.
4. Розробити фрагмент уроку з використанням технологій колективно-групового навчання.

Література:

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
2. Ковальчук А. Ф. Трудове навчання і художня праця з практикумом: Навч.-метод. посіб. для студ. / А. Ф. Ковальчук; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. - 2-е вид., доповн. і переробл. - Кам'янець-Поділ. : Абетка, 2006. - 178 с.
3. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
4. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. Посібник / О. І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
5. Продан Т. Застосування інтерактивних технологій у вирішенні питань методики трудового навчання (з досвіду) / Т. Продан // [Наша школа](#) . - 2009. - № 1. - С. 58-61.
6. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
7. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т , 2001. – 278 с.
8. <http://vayu2006.narod.ru/index.htm> – Сайт для вчителів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Учні-консультанти на уроках трудового навчання (2 год.)

Мета: *-ознайомити студентів із можливостями залучення учнів консультантів до проведення уроків трудового навчання;*

-розвивати вміння критично оцінювати позитивні й негативні аспекти залучення учнів-консультантів до проведення уроків трудового навчання.

План

1. Підготовка учнів-консультантів до уроку трудового навчання.
2. Переваги та недоліки залучення учнів-консультантів до проведення уроків трудового навчання.
3. Проведення фрагменту уроку (клас і тема – за вибором студента).
4. Аналіз фрагменту уроку.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал у конспектах лекцій та проаналізувати переваги та недоліки залучення учнів консультантів до проведення уроків трудового навчання.
2. Проаналізувати програму з трудового навчання (1–4 кл.) (клас за вибором студента), щодо можливостей використання технології взаємного навчання.

Методичні рекомендації:

Проаналізувати зміст програми й підібрати теми уроків, на яких доцільно залучати учнів-консультантів в якості помічників учителя.

Література:

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
2. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упорядн. Стребна О.В., Соценко А.О. – Х.: Вид. група “Основа”, 2005. – 176с.
3. Ковальчук А. Ф. Трудове навчання і художня праця з практикумом: Навч.-метод. посіб. для студ. / А. Ф. Ковальчук; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. - 2-е вид., доповн. і переробл. - Кам'янець-Поділ. : Абетка, 2006. - 178 с.
4. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
5. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О.І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
6. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
7. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т , 2001. – 278 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Використання технологій формування творчої особистості у процесі трудової підготовки молодших школярів (2 год.)

Мета: - поглибити та узагальнити знання студентів про особливості застосування технологій формування творчої особистості;

- навчити підбирати та розробляти творчі завдання;

- формувати вміння готувати комп'ютерні презентації до уроків трудового навчання.

План

1. Мета і завдання технологій формування творчої особистості.
2. Зміст технологій формування творчої особистості.
3. Використання нетрадиційних технік на уроках трудового навчання.
4. Перегляд та аналіз презентацій до уроку трудового навчання з використанням творчих завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати комп'ютерну презентацію до уроку трудового навчання (клас і тема за вибором студента).
2. За бажанням підготувати реферат для виступу на занятті, скориставшись тематикою рефератів, наведеною в даному посібнику.

Методичні рекомендації:

При підготовці власної презентації до уроку необхідно:

1. Підібрати тему уроку, на якому доцільно використовувати творчі завдання.
2. Продумати структуру, зміст уроку та розробити творчі

завдання до даного уроку

3. Створити комп'ютерну презентацію до уроку у програмі Power Point.

Література:

1. Глінка І.В. Матеріали до уроків трудового навчання. 1–4 класи / І.В. Глінка, Н.О. Довгопола. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 224 с.
2. Гордуз М. Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках трудового навчання // Початкова школа. – 2003. – №4. – С.1–4.
3. Ковальчук А. Ф. Трудове навчання і художня праця з практикумом: Навч.-метод. посіб. для студ. / А. Ф. Ковальчук; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. - 2-е вид., доповн. і переробл. - Кам'янець-Поділ. : Абетка, 2006. - 178 с.
4. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
5. Розвиток творчої особистості молодших школярів на заняттях із художньої праці / А. П. Хомярчук // [Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка](#) . - 2005. - № 21. - С. 248-250.
6. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
7. <http://vayu2006.narod.ru/index.htm> – Сайт для вчителів.
8. <http://festival.1september.ru/subjects/21/> – Фестиваль «Відкритий урок».
9. <http://stranamasterov.ru/> (місто майстрів).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Використання ігрових технологій на уроках трудового навчання (2 год.)

Мета: - *узагальнити та поглибити знання студентів про особливості використання ігрових технологій на уроках трудового навчання;*
- *формувати вміння добирати дидактичні ігри згідно мети конкретного уроку.*

План

1. Поняття «Ігрові педагогічні технології». Значення й особливості використання ігрових технологій на уроках трудового навчання в початковій школі.
2. Поняття «дидактична гра». Головні риси та структура дидактичної гри.
3. Основні блоки дидактичних ігор з трудового навчання.
4. Види дидактичних ігор.
5. Проведення фрагменту уроку з використанням ігрових технологій (клас і тема – за вибором студента).
6. Аналіз фрагменту уроку.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити 2 дидактичні гри для ознайомлення учнів з професіями та народними ремеслами.
2. Розробити 2 дидактичні гри для ознайомлення учнів з інструментами та матеріалами, які використовуються на уроках трудового навчання.

Методичні рекомендації:

Розробляючи дидактичні ігри, необхідно дотримуватися визначеної структури: дидактичні завдання, ігрова задача, правила гри, ігрові дії, результат гри.

Література:

1. Дробчак Я. Дидактичні ігри на уроках трудового

- навчання / Я. Дробчак // Початкова школа. – 2009. – № 3. – С. 46–48.
2. Дубинський І.В., Котелянець Н.В. Трудове навчання в початкових класах. Навчальний посібник / І.В. Дубинський, Н.В. Котелянець. – Кіровоград: РВГ КДПУ, 1999. – 228 с.
 3. Землянская Е.Н. Игровые технологии профессиональной ориентации младших школьников / Е.Н. Землянская // Начальная школа.– 2002.– № 12. – С. 40–43.
 4. Соколянська Г. Творча діяльність учнів у процесі гри / Г. Соколянська // Трудове навчання. – 2008. – № 12. – С. 9–10.
 5. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
 6. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т , 2001. – 278 с.
 7. <http://ostriv.in.ua/index.php> – Острів знань.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: Дизайн-освіта як технологія розвивального навчання (2 год.)

Мета: поглибити та систематизувати знання студентів про особливості ознайомлення молодших школярів з основами дизайну.

План

1. Культура і мистецтво дизайну.
2. Види дизайну.
3. Ознайомлення молодших школярів з основами дизайну.
4. Дизайн як ефективний засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.
5. Виховна роль дизайну.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити тематику творчих дизайн-проектів (3-4 клас).
2. За бажанням підготувати реферат для виступу на занятті, скориставшись тематикою рефератів, наведеною в даному посібнику.

Методичні рекомендації

Розробляючи тематику проектної діяльності, необхідно враховувати зміст навчальної програми, вікові та індивідуальні особливості учнів, творчий характер проекту.

Література

1. Коберник О.М. Ігровий дизайн обдарованої дитини : Наук.-метод. посіб. / О.М. Коберник, В.П. Тименко, Т.О. Шевчук. – К. 2009. – 223 с.
2. Ковальчук А. Ф. Трудове навчання і художня праця з практикумом: Навч.-метод. посіб. для студ. / А. Ф. Ковальчук; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. - 2-е вид.,

- доповн. і переробл. - Кам'янець-Поділ. : Абетка, 2006. - 178 с.
3. Лебедев Д. Дизайн та сучасна загальноосвітня школа / Д. Лебедев // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – № 11-12. – С. 48-53.
 4. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
 5. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
 6. Тименко В.П. Художня праця [Текст] : підруч. для 4 класу / В.П. Тименко – К.: Промінь, 2004. – 204 с.
 7. <http://festival.1september.ru/subjects/21/> – Фестиваль «Відкритий урок».

**ПЛАНИ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ
ФОРМИ НАВЧАННЯ
(4 год.)**

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Використання інтерактивних та ігрових технологій на уроках трудового навчання (2 год.)

Мета: - узагальнити й поглибити знання студентів про особливості інтерактивних та ігрових технологій;

- формувати вміння добирати й використовувати засоби, що активізують діяльність учнів відповідно до теми й мети уроку.

План

1. Сутність інтерактивного навчання та правила організації інтерактивної роботи учнів на уроці.
2. Характеристика інтерактивних технологій навчання.
3. Проведення та аналіз фрагментів уроку з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання (клас і тема – за вибором студента).
4. Значення й особливості використання ігрових технологій на уроках трудового навчання в початковій школі.
5. Структура дидактичної гри.
6. Основні блоки та види дидактичних ігор з трудового навчання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати розгорнутий план-конспект уроку трудового навчання з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання (клас і тема – за вибором

- студента). Підібрати наочні посібники до нього.
2. Розробити 2 дидактичні гри для ознайомлення учнів з професіями та народними ремеслами.
 3. Розробити 2 дидактичні гри для ознайомлення учнів з інструментами та матеріалами, які використовуються учнями на уроках трудового навчання.

Методичні рекомендації:

Розробляючи дидактичні ігри, необхідно дотримуватися визначеної структури: дидактичні завдання, ігрова задача, правила гри, ігрові дії, результат гри.

Література:

1. Дробчак Я. Дидактичні ігри на уроках трудового навчання / Я. Дробчак // Початкова школа. – 2009. – № 3. – С. 46–48.
2. Землянская Е.Н. Игровые технологии профессиональной ориентации младших школьников / Е.Н. Землянская // Начальная школа.– 2002.– № 12. – С. 40–43.
3. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
4. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О.І. Пометун – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
5. **Продан Т.** Застосування інтерактивних технологій у вирішенні питань методики трудового навчання (з досвіду) / Т. Продан // **Наша школа** . - 2009. - № 1. - С. 58-61.
6. <http://vayu2006.narod.ru/index.htm> – Сайт для вчителів.
7. <http://festival.1september.ru/subjects/21/> – Фестиваль «Відкритий урок».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання (2 год.)

Мета: - ознайомити студентів з можливостями застосування проектної технології на уроках трудового навчання;

- розвивати вміння критично оцінювати переваги й недоліки проектної технології.

План заняття

1. Сутність, мета та завдання проектної технології.
2. Типи проектів.
3. Основні етапи проектно-технологічної діяльності.
4. Критерії оцінювання проектно-технологічної діяльності.

Завдання для самостійної роботи:

Опрацювати матеріал у конспектах лекцій.
Виконати творчий (інформаційний) проект у складі групи (пари) на задану тему.

Методичні рекомендації:

При виконанні проекту необхідно:

- обговорити тему проекту в групі (парі);
- скласти план виконання проекту;
- розподілити обов'язки в групі (парі) щодо виконання проекту;
- опрацювати різні джерела інформації з теми проекту;
- оформити та презентувати проект.

Література:

1. Даниленко Т. М. Проектна діяльність на уроках у початковій школі [Текст] / Т. М. Даниленко, В. А. Пеньшина // Почат. навчання та виховання. – 2009. – № 16-18 (червень). – С. 54–58.
2. Коберник О. М. Проектування на уроках трудового навчання / О.М. Коберник // Трудова підготовка в закладах освіти України. – 2001. – № 4. – С. 12–14.
3. Сендецька О. Використання методу проектів на уроках трудо-вого навчання / О. Сендецька // Трудове навчання. – 2008. – № 8. – С. 3–5.
4. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
5. Яшук С. М. Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання / С.М. Яшук // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – №2. – С. 13 – 17.
6. Яшук С. М. Розвиток творчого потенціалу учнів у процесі проектно-технологічної діяльності / С.М. Яшук // Рідна школа. – 2004. – № 4. – С. 9 – 11.
7. <http://stranamasterov.ru/> (місто майстрів).
8. <http://ostriv.in.ua/index.php> (острів знань).
9. <http://vayu2006.narod.ru/index.htm> (сайт для вчителів).
10. <http://festival.1september.ru/subjects/21/> (фестиваль «Відкритий урок»).

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ І ДОПОВІДЕЙ З КУРСУ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»

1. Використання сучасних технологій, засобів навчання на уроках трудового навчання.
2. Особистісно-орієнтоване навчання в процесі трудової підготовки молодших школярів.
3. Нові підходи щодо організації навчальної діяльності на уроках трудового навчання.
4. Технологія проблемного навчання в процесі трудової підготовки молодших школярів.
5. Використання технологій формування творчої особистості в процесі трудової підготовки молодших школярів.
6. Колективні творчі справи на уроках трудового навчання в початковій школі.
7. Інтерактивне навчання як специфічна форма організації пізнавальної діяльності учнів.
8. Методика проведення уроків трудового навчання у початковій школі з використанням інтерактивних технологій навчання.
9. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках трудового навчання.
10. Ефективність використання мультимедійних технологій на уроках трудового навчання.
11. Педагогічні умови використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання.
12. Застосування інтерактивних технологій для розвитку творчих здібностей молодших школярів.
13. Використання технології проблемного навчання в конструкторсько-винахідницькій діяльності молодших школярів на уроках трудового навчання.
14. Роль учителя в організації і проведенні групової роботи учнів.

15. Застосування технологій проблемного навчання на уроках художньо-конструктивного моделювання.
16. Нестандартні уроки трудового навчання в початковій школі.
17. Використання ігрових технологій на уроках трудового навчання з шестирічними першокласниками.
18. Ігри з елементами праці в навчально-виховному процесі початкової школи.
19. Роль ігрової діяльності у процесі трудової підготовки молодших школярів.
20. Розвиток творчості та фантазії молодших школярів на уроках трудового навчання.
21. Розвиток конструкторських умінь учнів на уроках трудового навчання.
22. Нестандартний підхід до уроків трудового навчання.
23. Диференціація й індивідуалізація навчання в процесі трудової підготовки молодших школярів.
24. Особливості використання різних організаційних форм навчання в освітній галузі «Технології».
25. Інтегроване навчання в процесі трудової підготовки молодших школярів.
26. Дизайн-освіта як технологія розвивального навчання.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Державний стандарт початкової загальної освіти (освітня галузь «Технології»).
2. Мета та завдання проектно-технологічної роботи на уроках трудового навчання.
3. Класифікація навчальних проектів.
4. Вимоги до вибору проектних завдань.
5. Основні етапи проектної діяльності (на прикладі колективного проекту «Макетування хатнього інтер'єру»).
6. Організаційний етап проектно-технологічної роботи (на прикладі колективного проекту «Макетування хатнього інтер'єру»).
7. Вимоги до вчителя як організатора проектно-технологічної діяльності молодших школярів.
8. Критерії оцінювання проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання.
9. Інформаційні проекти в курсі трудового навчання.
10. Дослідницькі проекти в курсі трудового навчання.
11. Особливості використання інтерактивних технологій навчання в процесі трудової підготовки молодших школярів.
12. Характеристика окремих інтерактивних вправ та шляхи їх впровадження у процесі трудової підготовки молодших школярів.
13. Використання технології «Мікрофон» на уроках трудового навчання (навести приклади).
14. Використання технології «Незакінчені речення» на уроках трудового навчання (навести приклади).
15. Робота в парах на уроках трудового навчання.
16. Особливості об'єднання учнів у пари на уроках трудового навчання.

17. Види завдань для парної роботи учнів на уроках трудового навчання.
18. Методика організації парної роботи на уроках трудового навчання.
19. Мета та завдання застосування групової роботи на уроках трудового навчання.
20. Методика організації роботи в групах на уроках трудового навчання.
21. Способи здійснення групового навчання у процесі трудової підготовки молодших школярів.
22. Підготовка учнів-консультантів до уроку трудового навчання.
23. Вимоги до учня-консультанта.
24. Переваги залучення учнів-консультантів до проведення уроків трудового навчання.
25. Технології виготовлення виробів у нетрадиційних техніках.
26. Культура і мистецтво дизайну.
27. Види дизайну.
28. Ознайомлення молодших школярів з основами дизайну на уроках трудового навчання.
29. Дизайн як ефективний засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів. Виховна роль дизайну.
30. Особливості колективної роботи вчителя і учнів на уроках трудового навчання.
31. Поняття «Ігрові педагогічні технології» та мета їх застосування на уроках трудового навчання.
32. Структура дидактичної гри.
33. Основні блоки дидактичних ігор з трудового навчання.
34. Особливості застосування ігрових технологій на уроках трудового навчання в 1 класі.

35. Структура дидактичної гри та переваги застосування ігрових технологій в курсі трудового навчання.
36. Особливості використання ігрових технологій з метою формування в учнів культури праці.
37. Дидактичні ігри, спрямовані на ознайомлення учнів з професіями (навести приклади).
38. Дидактичні ігри, спрямовані на ознайомлення учнів з інструментами, які використовуються на уроках трудового навчання (навести приклади).
39. Дидактичні ігри, спрямовані на формування в учнів уміння якісно виконувати трудові операції (навести приклади).
40. Дидактичні ігри, спрямовані на формування в учнів умінь аналізувати виріб та планувати роботу (навести приклади).

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Розподіл балів за формами контролю
для студентів денної форми навчання

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Усна відповідь	7	5	35
Реферат	1	5	5
Проведення фрагменту уроку	1	10	10
Виконання творчого проекту	1	20	20
Виконання інформаційного проекту	1	5	5
Підготовка презентації до уроку	1	5	5
Самостійна робота			10
Контрольна робота	2	5	10
Всього:			100

**Розподіл балів за формами контролю
для студентів заочної форми навчання**

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Усна відповідь	2	5	10
Реферат	2	10	20
Проведення фрагменту уроку	1	10	10
Виконання творчого проекту	1	20	20
Виконання інформаційного проекту	1	10	10
Підготовка презентації до уроку	1	20	20
Самостійна робота	2	5	10
Всього:			100

**Шкала оцінки знань
студентів**

A	Відмінно	90 – 100
B,C	Добре	75 – 89
D, E	Задовільно	60 – 74
FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	35 – 59
F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	0 – 34

**Значення оцінки за шкалою
ECTS**

A	<i>(Відмінно)</i>	90-100	робота з мінімальними помилками
B	<i>(Дуже добре)</i>	83-89	вище середнього стандарту, але з деякими поширеними помилками
C	<i>(Добре)</i>	75-82	в цілому гарна робота, але з помітними помилками
D	<i>(Задовільно)</i>	68-74	пристойно, але із значними помилками
E	<i>(Достатньо)</i>	60-67	задовольняє мінімальні вимоги
FX	<i>(Незадовільно з можливістю повторного складання)</i>	35-59	необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання (доопрацювати)
F	<i>(Незадовільно з обов'язковим повторним курсом)</i>	0-34	необхідна значна подальша робота (переробити)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Аніщенко О. В. Сучасні педагогічні технології [Текст] : курс лекцій / О. В. Аніщенко, Н. І. Яковець. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2005. – 198 с.
2. Веремійчик І. М. Методика трудового навчання в початковій школі: Навч. посіб. / І.М. Веремійчик. – Тернопіль: Мальва, 2004. – 276 с.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – №7. – С.1–18.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
5. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
6. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упорядн. Стребна О.В., Соценко А.О. – Х.: Вид. група “Основа”, 2005. – 176с.
7. Коберник О.М. Ігровий дизайн обдарованої дитини : Наук.-метод. посіб. / О.М. Коберник, В.П. Тименко, Т.О. Шевчук. – К. 2009. – 223 с.
8. Ковальчук А. Ф. Трудове навчання і художня праця з практикумом: Навч.-метод. посіб. для студ. / А. Ф. Ковальчук; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. - 2-е вид., доповн. і переробл. – Кам'янець-Поділ. : Абетка, 2006. – 178 с.
9. Кукушин В. С. Современные педагогические технологии. Начальная школа [Текст] : пособ. для учителя / В. С. Кукушин. – Ростов-н/Дн. : «Феникс», 2003. – 448 с.

10. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. Із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
11. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. За ред. О.М.Пехоти. – К.: Вид-во А.С.К., 2004. – 256с.
12. Педагогічні технології: Навчальний посібник / Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолюк І.О., Шпак О.Г. – К.: Укр. енциклопедія, 1995. – 254 с.
13. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О.І. Пометун – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
14. Тименко В.П. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти: метод. посіб. / В.П. Тименко, В.В. Вдовченко. – К.: АПН України, Ін-т обдарованої дитини, 2009 – 332 с.
15. Шутяк В. Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г. Шутяк. – Рівне: Рівненський держ. гум. ун-т , 2001. – 278 с.

ДОДАТКОВА

1. Веремійчик І.М. Трудове навчання : підруч. для 2-го кл. загально-освіт. навч. закл. / І.М. Веремійчик, В.П. Тименко. – К. : Генеза, 2012. – 160 с. : іл.
2. Горгош Л. І. Інтеграція традиційних та інноваційних технологій в навчально-виховному процесі початкової школи [Текст] / Л. І. Горгош // Розкажіть онуку. – 2009. – № 1–2. – С. 4–14.
3. Гордуз М. Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках трудового навчання / М. Гордуз // Початкова школа. – 2003. – № 4. – С.1-4.

4. Грицюк О.І. Інтерактивні технології навчання молодших школярів [Текст] / О.І.Грицюк // Початкове навчання та виховання. – 2011. – № 8. – С. 2-17.
5. Гуревич Р. Інноваційні засоби навчання в трудовій підготовці школярів / Р. Гуревич // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2008. – № 2. – С. 3-5.
6. Даниленко Т. М. Проектна діяльність на уроках у початковій школі [Текст] / Т. М. Даниленко, В. А. Пеньшина // Початкове навчання та виховання. – 2009. – № 16-18 (червень). – С. 54-58.
7. Дробчак Я. Дидактичні ігри на уроках трудового навчання / Я. Дробчак // Початкова школа. – 2009. – № 3. – С. 46-48.
8. Дубинський І.В., Котелянець Н.В. Трудове навчання в початкових класах. Навчальний посібник / І.В. Дубинський, Н.В. Котелянець. – Кіровоград: РВГ КДПУ, 1999. – 228 с.
9. Коберник О.М. Проектна діяльність – основа розвитку творчої активності учнів на уроках трудового навчання // Молодь і ринок. – 2004. – №2. – С.36-41.
10. Коберник О. Проектна технологія на уроках трудового навчання / О. Коберник // Трудове навчання. – 2008. – № 1. – С. 3-5.
11. Коберник О.М. Проектна технологія як умова реалізації особистісно орієнтованого підходу у трудовому навчанні // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб.наук.праць. – Вип 4. – Вінниця, 2004. – С.65-70.
12. Коберник О.М. Проектування на уроках трудового навчання / О.М. Коберник // Трудова підготовка в

- зкладах освіти України. – 2001. – № 4. – С. 12-14.
13. Колесник Н. Є. Система підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації художньо-технічної творчості учнів: монографія / Н. Є. Колесник; Житомир. держ. ун-т ім. І.Франка. – Житомир, 2008. – 292 с.
 14. Лебедев Д. Дизайн та сучасна загальноосвітня школа / Д. Лебедев // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – № 11-12. – С. 48-53.
 15. Огієнко Д.П. Використання інтерактивних технологій кооперативного навчання у процесі трудової підготовки молодших школярів // Збірник науково-практичного семінару «Регіональні особливості модернізації дошкільної та початкової освіти» – Чернігів : ЧПО, 2013. – С. 84-88.
 16. Початкова дизайн-освіта: готовність учителя до художньої праці з обдарованими учнями.: Монографія. / за ред. В. П. Тименко – К.: Інформаційні системи, 2010. – 392 с.
 17. Продан Т. Застосування інтерактивних технологій у вирішенні питань методики трудового навчання (з досвіду) / Т. Продан // [Наша школа](#). – 2009. – № 1. – С. 58-61.
 18. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: Монографія / За заг.ред. О.М.Коберника. – К. : Науковий світ, 2003. – 162 с.
 19. Розвиток творчої особистості молодших школярів на заняттях із художньої праці / А. П. Хомярчук // [Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка](#) . – 2005. – № 21. – С. 248-250.
 20. Тименко В. П. Методика викладання художньої праці у 4 класі [Текст] : Посіб. для вчителів / В. П. Тименко. – К. : Спалах, 2000. – 64 с.: іл.

21. Тименко В. П. Методика викладання художньої праці у 3 класі [Текст] : Посіб. для вчителя / В. П. Тименко. – К. : Спалах, 1999. – 56 с.: мал.
22. Тименко В. П. Методика викладання художньої праці у 2 класі [Текст] : Посіб. для вчителів / В. П. Тименко. – К. : Спалах, 1999. – 56 с.: іл.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Огієнко Дана Петрівна

ПРОГРАМА ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ «ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»

**Навчально-методичний посібник
для студентів спеціальності «Початкова освіта»**

**Комп'ютерна верстка та
макетування**

Н. Олійник

Комп'ютерний набір

Д. Огієнко

Підписано до друку 20.11.2013 р. Формат 60 x 90 1/16.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Ум. друк. арк. 2,7. Обл.-вид. 2,21.
Наклад 100 прим. Зам. № 444.

ФОП Ремізова В.М.
М. Чернігів, пров. 1-го Травня, 2а
Тел.: (0462) 613-367